

STUDIU

Muzeul de Artă și Etnografie din Calafat

Palatul Marincu

Asociația Mereu pentru Europa · Craiova, 2016

Studiu realizat în cadrul proiectului „Green School Education as a Promotion of Sustainable Use of Cultural and Natural Heritage and Resources", cod 15.2.1.001, cofinanțat de Uniunea Europeană prin Fondul European de Dezvoltare Regională, în cadrul Programului Interreg V-A România–Bulgaria.
Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Uniunii Europene.
www.mpe.ro

Una dintre bijuteriile arhitectonice neoclasice ale judeţului Dolj se găseşte în centrul municipiului Calafat. **Palatul Marincu**, ce adăposteşte astăzi **Muzeul de Artă și Etnografie**, reprezintă povestea tristă a unei puternice familii din sudul țării, de la începutul secolului XX.

Intrarea principală

Prezentare generală

Palatul Marincu a fost construit după planurile arhitectului francez Paul Gottereau, care a mai proiectat în România și Palatul Regal din București, Palatul Cotroceni, Biblioteca Centrală Universitară, Casa CEC de pe Calea Victoriei și Palatul Jean Mihail (Muzeul de Artă) din Craiova. Constructorii palatului Marincu au fost mai mulţi italieni aflați sub supravegherea arh. Constantin Rogalski. Clădirea a fost construită în stil eclectic de exprimare neobaroc francez și cu influențe ale arhitecturii românești de la începutul secolului al XX-lea, cu excepţionale elemente decorative din travertin, marmură, coloane şi pereti în stuca-marmură, vopsiţi artistic.

Palatul se remarcă prin dimensiunile impresionante, dar și prin finețea detaliilor. Fațada bine proporționată este străjuită de câte două coloane de o parte și de alta a scărilor principale, în fața cărora veghează doi lei.

Piatra de fundație s-a pus în toamna anului 1904, lucrarea finalizându-se trei ani mai târziu. Palatul s-a inaugurat în 1908 cu mare fast.

Bustul lui Ştefan Marincu, aflat în curtea palatului

Ca orice mare ctitorie, se spune că palatul, „a izvorât din dragoste și durere”. Acesta a fost ridicat de Ştefan Marincu în memoria fiicei sale, Marioara, care la numai 13 ani a murit de TBC, după ce și prima fiică — Olga, murise la doar un an de meningită.

Fotografie de epocă

Descriere

Palatul, care are aproape 50 de încăperi și o suprafață de 8.333 m.p. pe trei niveluri, a costat în acei ani un milion în monede de aur. Construcția principală, subsol, parter, hoch-parter (parter înalt), etaj și turla, însuma 48 de încăperi cu diferite destinații. Pentru locuit efectiv au fost 11 camere la parter dând toate în marele hol, patru la etaj, şase la subsol. I s-a instalat lumină electrică, calorifer, ascensor pentru transportul mâncării de la bucătăria din subsol la sufrageria din hoch-parter, apă curentă.

Acoperișul în părțile laterale ale clădirii a fost tivit de un îngust grilaj dantelat. Protuberanța cupolei centrale, de pe care țâșnește o fleșă lucitoare, micile cupole care acoperă cele două bovindouri rotunde din colțuri, ca și cea a turlei, au fost acoperite cu lamele de ardezie argintie. Pe marginile înclinate ale acoperișului sunt ochiurile de geam ale lucarnelor rotunde. Dreptunghiulare la marea cupolă și bovindouri, li s-au pus coronamente bogat lucrate. Fațada palatului încadrată pe atunci între argintiul acoperișului și latul brâu al parterului înalt, tot placat cu șuvițe de piatră cenușie, este de un alb pur. Deschiderea spre în afară, o dau o mulțime de ferestre și uși-ferestre cu encadramente frumoase. De altfel, orice element al fațadei a fost prilejul unei decorări cu stâlpișori, cornișe, brâuri, cartușe, coloane aparente, stucaturi, toate lucrate cu migală și gust.

Vedere din spate

Vedere din lateral

Ca orice palat al unei familii bogate, clădirea principală avea şi câteva anexe: casa portarului cu trei camere și casa din latura dreaptă a curții, cu etaj. Jos erau grajdurile și garaje, sus opt camere de locuit pentru personal. Alăturate în curte erau cotețele și ghețăria; mai era și sera construită din fier și geamuri, în funcțiune și astăzi. Ea se află în grădina din spatele palatului care avea nu numai flori, ci și arbori fructiferi. În seră erau pomi exotici: lămâi, chitri, portocali, multe soiuri de palmieri.

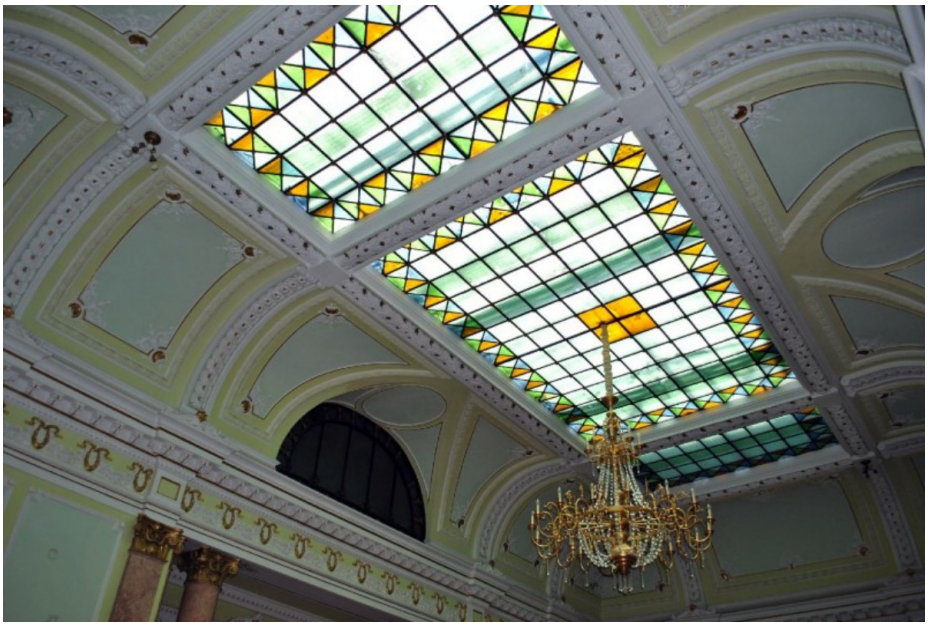
Decorațiunile exterioare și interioare s-au datorat inginerului constructor italian Pietro Adotti. El a venit cu echipa sa de cioplitori, stucatori, zugravi,

feronieri, tâmplari, ebeniști. Constructorii au așezat de o parte și de alta, la baza coloanelor albe cu capiteluri corintice care străjuiesc intrarea în palat, doi lei maiestuoși, ciopliți în piatră. Au împodobit și frontonul din fața cupolei centrale cu două grupuri statuare.

Descrierea în detaliu a palatului (aşa cum arăta în perioada sa de glorie) a fost făcută de scriitoarea Florentza Georgetta Marincu, una dintre descendentele familiei.

Marmura a fost adusă din Italia, albă cu diferite irizări în carnea ei, un bois de rose, verde, roșu sângeriu, crem. Dincolo de masivele uși de fier forjat apăreau geamurile de cristal cu monograma proprietarilor filigranată în coronament, iar treptele scărilor ce urcă spre interior sunt lucii, lăptoase. Desfășurate în evantai, le mărginește dantelăria aurită a balustradelor. Ele se răsfrâng strălucitoare în două oglinzi de Murano. Paralele, fixate în cadre poleite de pereții laterali ai antreului, îi sporesc dimensiunile — o cornișă dantelată îi conturează plafonul. Din medalionul lui central, înflorit ca un lotus, atârnă un candelabru cu opt brațe arcuite, suflate cu aur, susținând în cupe de cleștar flăcările lumânărilor și lacrimile pandeloqurilor transparente, un grațios arabesc luminos, multiplicat și el la infinit în adâncul oglinzilor.

Ciubucele, stucaturile de pe ziduri sunt lăcuite într-un alb sticlos, fiind intercalate cu motive geometrice sau florale poleite, care ies în relief pe fondul zugrăvelilor alternând galbenul stins cu vernilul pal, amintind dulceața culorilor acuarelei. Toate acestea fac din antreul palatului un mic juvaier arhitectonic, o încântare pentru ochii privitorului. Sus, în capătul antreului, canaturile deschise ale masivelor uși de stejar — cu geamuri de cristal bizotat până la îngustele tăblii sculptate — îți dezvăluiesc dintr-odată marele hol dreptunghiular al palatului. În pragul lui te pironește uimirea. Dimensiunile, somptuozitatea îngemănată cu armonia policromă a decorațiunilor te proiectează în epoca de gust rafinat și viață îmbelșugată de la începutul secolului XX. Pereții holului au inserții de marmură felurită. În registrul lor de jos, între un ciubuc și o plintă sângerie ce înconjoară încăperea, au fost încadrate plăci verzui în chenare de un crem pal. Deasupra ciubucului, pereții sunt ritmați, de aparente coloane dreptunghiulare cu bazele și capitelele poleite, toate de un bois-de-rose marmorat, ca și de opt uși duble. Toate au coronamente de stuc minuțios executate și par acoperite de sus până jos, de un smalț din porțelan alb.

Panourile zidurilor dintre aceste coloane și uși frumos chenăruite, împodobite cu stucaturi și aplice de cristal, sunt deschis zugrăvite. Scafa de sub tavan are stucaturi policrome etajate. Paleta lor coloristică variază de la galben

pal, la cel roz al miezului de caisă, intercalate cu un vernil stins și lucitoarele accente ale foiței de aur. În plafon, pentru a primi și lumina de zi din belșug s-a fixat un luminator dreptunghiular, cu un chenar de cristale colorate în nuanțe dominante ale încăperii, galben și verde stins. Restul e tot caroat de fine bare de metal și e limpede ca lacrima. Din mijlocul lui atârna pe vremuri, dispărut acum, un mare și sclipitor candelabru de Boemia. Avea multe caturi de lumânări și cupe de cleștar transparent, șiraguri de perle și pandeloquri. Prin cristalul lor gros, tăiat în mii de pătrate, lumina becurilor electrice străbătea noaptea în irizări de curcubeu. Ziua ea pâlpâie și astăzi blând de sus, prin luminator, trezind luciul cald al parchetului, înviind aurul poleielilor, făcând să vibreze culorile.

Dar farmecul deosebit i l-au dat holului cele două uriașe oglinzi de Murano, fixate față în față, în depărtatele lui capete, sporindu-i spațiul nemărginit. Din păcate, a rămas doar una singură, deși i se zice tot „Sala oglinzilor”. Probabil, în nădejdea reîntregirii cândva a efectului lor mirific. În hol se deschid ușile cu două canaturi ale tuturor încăperilor de la hoch-parter. Două au o valoare artistică deosebită, camera românească și cea orientală. Plafonul lor casetat reprezintă în relief izvoade specifice fiecărui stil, într-o profunzime de aur, smalț albastru și sângeriu. Pereții în ulei le reproduc, ici și colo, micșorate delicat, în tonuri mult mai dulci. Ele sunt opera pictorului polonez, stabilit pe atunci la Craiova, Francisk Tribalski. Sufrageria și-a păstrat lambriurile de stejar înalte de 2 m. Pe vremuri, tavanul era din același lemn prețios, iar în majoritatea casetelor lui se afla câte o mică plafonieră de cristal mat. Celelalte camere — saloanele —

se remarcă și astăzi prin tavanele cu arabescuri de stuc aurit. Sus la etaj se aflau dormitoarele pentru musafiri, alb, roz, galben, bleu.

Pentru saloane, mobila stil Louis XIV sau Louis XVI, tapiseria Aubusson, covoarele de Savonnerie, au fost aduse din Franța. Numai în camera românească era așternută pe jos o frumoasă scoarță oltenească. În camera orientală erau covoare de Șiraz și Tabriz, neprețuite, șaluri turcești, arme scumpe, măsuțe joase încrustate cu sidef. Cele două bovindouri rotunde din colțuri adăposteau câte o statuie din marmură de Carrara, aduse din Italia. În mărime naturală, una era o copie după 'Venus din Millo', cealaltă a lui „David" de Michelangelo.

În timp, palatul a suferit unele transformări, ultima renovare şi ultimele restaurari parţiale au avut loc în anul 2003.

Edificiul a fost introdus în Patrimoniul Național, pe Lista Monumentelor Istorice, în anul 2003.

Scurt istoric

De-a lungul timpului, palatul s-a transformat din casă de locuit, având mai multe destinații. În 1914, înainte de moartea sa, Ștefan Marincu a donat palatul comunității locale, cu obligația ca inițial în el să funcționeze o școală de fete care să amintească de fiica sa decedată. Potrivit dorinței testamentare, soția sa, Maria Marincu, a dispus de palat și de toate bunurile din el până la moartea sa, care a survenit în 1926. În acel an, palatul a intrat efectiv în proprietatea Primăriei Calafat ca atare. Bunurile din imobil au rămas altor moştenitori.

Din anul 1927 a devenit sediul mai multor instituţii administrative şi de învăţământ profesional şi agricol. Inițial școală de fete cu internat "Sfânta Maria", nume ce amintea de Mărioara, palatul a servit apoi drept grădiniță de copii. Mai târziu, în Palatul Marincu a funcționat și o școală de meserii a surorilor Vătulescu, la care tinerele fete învățau să coasă, să țească, să brodeze și să facă trusouri pentru tinerele căsătorite. Apoi, palatul a găzduit cursurile Școlii Agricole din Calafat și a fost gazdă pentru diverse servicii ale Sfatului Popular Raional Calafat. Ulterior, într-o aripă din palat a fost instalată și Casa Pionierilor.

Începând din 1967, în această clădire funcționează Muzeul de Artă și Etnografie, al cărui patrimoniu a inclus inițial donații și ulterior achiziții de valori de artă. Este, în principal, un muzeu de artă, dar are şi un început incipient al *Secției de artă populară și etnografie*.

În septembrie 2012 s-a inaugurat și o *Secție de istorie a Calafatului*, realizată cu sprijinul important al Florentzei și a lui Ilie Marincu, descendenți ai familiei care a ctitorit acest palat, și care a mai făcut importante donații muzeului, între care pianul de concert și candelabrul din Sala Oglinzilor.

Muzeul dispune de o bogată colecție de obiecte de artă amenajate în expoziții permanente, dar organizează și foarte multe expoziții personale ale unor artiști contemporani din țară și străinătate (Italia, Bulgaria, Serbia, Japonia etc). Muzeul de Artă din Calafat mai găzduiește și o sală dedicată artiștilor plastici din

Vidin (Bulgaria), denumită *Centrul Cultural Bulgar*. Un *Centrul Cultural Român* există și la Vidin, unde artiști plastici români organizează expoziții și manifestări. În muzeu există și o *Sală a prieteniei între România, Bulgaria și Serbia*, țări partenere în cadrul „Asociației Transfrontaliere Euroregiunea Dunărea XXI”, inaugurată la 23 octombrie 2004.

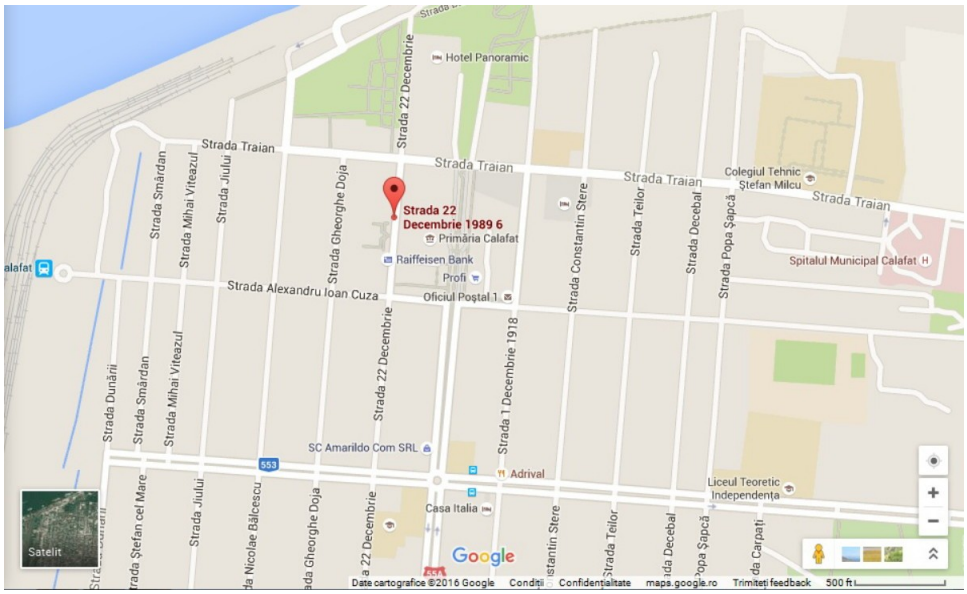

Dintre lucrările de artă românească contemporană (pictură, grafică, sculptură) expuse în cadrul muzeului se remarcă pânze de Nicolae Grigorescu, Henri Catargi sau Theodor Pallady, lucrări ale artiştilor din judeţul Dolj, sculpturi de Ion Irimescu, Nicu Enea, George Demetrescu Mirea. În colecția de artă populară a muzeului sunt incluse obiecte de port, chilimuri, împletituri, unelte și obiecte de uz casnic.

În Sala Oglinzilor, se desfăşoară uneori concerte sau simpozioane.

Localizare

Adresa: Calafat, str. 22 Decembrie nr. 6
Date de contact: tel: +40 251 232 521, fax: +40 251 230 883

Modalităţi de acces
Dinspre Craiova – se merge pe DN 56/E79 şi la intrarea în Calafat, la intersecţia dintre E79 şi DN56D, în sensul giratoriu se iese pe a doua ieşire, se continuă pe str. Traian, apoi se face la stânga pe str. 22 Decembrie.

Dinspre Bulgaria - după ce se trece podul şi se intra în România, la intersecţia dintre E79 şi DN56D, în sensul giratoriu se iese pe a doua ieşire, se continuă pe str. Traian, apoi se face la stânga pe str. 22 Decembrie.

Posibilităţi de cazare şi masă
Hotel Panoramic***
Str. 22 Decembrie nr.1, Calafat, jud. Dolj, România
Tel. +40 251 232 960
Mobil: +40 769 047 898
http://www.hotelpanoramic-calafat.ro
E-mail: office@hotelpanoramic-calafat.ro

Casa Italia***
Bld. Horia, Cloșca și Crișan nr. 41
Tel.: +40 251 333 135
www.hotelcasaitalia.com
Email: hotelcasaitalia@ymail.com

Hotel Coliseum****
Str. Gheorghe Doja, nr. 16, Calafat 205200, jud. Dolj, România
Tel.: +40 728 283 886
Tel.: +40 251 232 322; +40 728 283 886
E-mail: coliseum@gmail.com

Restaurant O.K.
Str. Alexandru Ioan Cuza 26, Calafat 205200, jud. Dolj, România
Tel.: +40 251 232 256
Mobil: +40 785 255 855
www.restaurantok.com

Restaurant Tresor
Str. Alexandru Ioan Cuza, Calafat 205200, jud. Dolj, România
Tel.: +40 763 087 007